

A hely szelleme és a pedagógia

Kombinált intenzív oktatási program (Blended Intensive Programme)

2025. október 10. és 13-18.

Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác

A 19. században formálódó modern iskola tudatosan igyekezett kiszakadni környezetéből. Egy felülről lefelé szerveződő hálózatként az akadémiai (és minisztériumi) szinteken megfogalmazott tudást igyekezett eljuttatni az iskolákba. Különösen szembeötlő ez a történelem, a földrajz és a művészeti tárgyak esetében, amelyek így nem a helyi, lokális tapasztalatokból épültek fel, hanem éppen fordítva, a "nagy haza" elképzelt (iskolában megtanult) valóságából vezették le (ha levezették) a helyi honismeretig. Az elsőre oktatástörténeti kérdésnek tűnő jelenség valójában módszertani dilemmákat is felvet: miképpen lehetséges a ma oly divatos tapasztalatalapú tanítást egy olyan tantervi közegben megvalósítani, amely a környezetet csak fényképen, térképeken át mutatja be a gyerekeknek?

Egy rövid, egyhetes továbbképzés természetesen nem alkalmas arra, hogy ezt az alapvető dilemmát feloldja, ahhoz viszont tud segítséget nyújtani a leendő pedagógusoknak, hogy oktatási céljaik eléréséhez ötleteket kapjanak, hogy "tananyagként" lássák az iskola környezetét, a befogadó várost vagy községet. A kurzus keretében néhány gyakorlati példán keresztül a hallgatók ötleteket kaphatnak arra, miként lehet a hely szelleméből, a gyerekek által lakott és megtapasztalt térből felépíteni a tananyagot, hogy az olyan fogalmak, mint pl. a földrajzban a "síkság", a "vásárvonal", a művészettörténetben a "barokk" vagy más nagy stílusok, a népi kultúrában a "ciklikus gondolkodás" konkrét élményekhez kötődő fogalmak legyenek. A tapasztalati pedagógia elvéből kiindulva tehát a körülöttük megfigyelhető egyedi jelenségeket tesszük meg minden tipológia alapjává, amelyhez képest képzelhetők el a távoli és valós tapasztalattal meg nem ismerhető jelenségek.

Tematikánk középpontjában a tágan értelmezett iskolaváros áll, azért is, hiszen a befogadó város Vác méretéhez viszonyítva Magyarország kiemelkedő nevelési központja, ahol már a 18-19. századtól kezdve megtalálható szinte valamennyi nevelési szint és forma, külön kiemelendő az ország első, 1802-ben létrehozott siket-néma intézetét. Brunszvik Teréz születésének 250. évfordulójához kapcsolódóan pedig Vác mellett a magyar óvodák alapítójának szülőhelyére, Martonvásárra is ellátogatunk majd.

Tervezett program

A kurzus egy online nappól és öt helyszíni, jelenléti oktatási nappól áll majd.

Az online nap (okt. 10.) tartalma:

- 1) Elméleti előadások az iskolatörténet és a városok közötti kapcsolatokról.
- 2) Élménypedagógiai gyakorlatok.
- 3) Legalább 3 módszert tartalmazó, korosztályra kidolgozott foglalkozási terv készítése, amelyben a hallgatók saját városuk (falujuk) valamely nevezetességét dolgozzák fel.

A jelenléti program (okt. 13-18.) tartalma:

- 1) Martonvásár: Brunszvik Teréz születésének 250. évfordulója alkalmából tartott előadások, az óvodatörténeti múzeum és az agroverzum meglátogatása. A hallgatók megismerkednek a helyi múzeumpedagógiai programokkal, jegyzetek, jó gyakorlatokat gyűjtenek.
- 2) Vác – módszertani foglalkozások. Bekapcsolódnak a Főiskola tanszékei által szervezett módszertani foglalkozásokba. A hallgatóknak lehetőségük lesz érdeklődési körüknek (irodalom, néprajz, történelem stb.) jellegű csoportot választani.
- 3) Vác, az iskolaváros. Bevezető előadások a város történelméről és a múzeumpedagógia módszereiről. Ezután a hallgatók kisebb, 6-8 fős csoportokban meglátogatnak egy-egy helyi múzeumot, templomot, levéltárat, kertet. Ott jegyzeteket készítenek az elsajátítható tárgyi tudásról, mely majd a későbbi munkájuk alapja lesz.
- 4) Oktatási programok kidolgozása önállóan csoportmunkában: 1) a templom, mint tanító tér (képes bibliká). 2) Levéltár: a források és a történelem, hogyan lesz az iratból történet? 3) Skanzensuli: mit tanít a kert a régi emberek gondolkodásáról? 4) Múzeum: a strukturált múlt - hogyan teremtet egy kiállítási tér saját fókuszát és kapcsolódási pontokat a látogató saját életével?
- 5) A hallgatói csoportok meghívják egymást és bemutatják a kidolgozott foglalkozásaikat a terepen. Amennyiben erre lehetőség van, gyerekeket is meg kívánunk hívni a záró napra, hogy a hallgatók élesben is kipróbálhassák tudásukat.

Résztvevői profil: szociális, pedagógiai, turisztikai, egyházi és mentálhigiénés képzésben résztvevő hallgatók

Oktatás nyelve: magyar

Kapható kredit: 3 ECTS

Tervezett létszám: 20 fő

Jelentkezési határidő: 2025. május 30.